(चीनकर्पूर). -4 N. of a tree (धव). -लम् White-pepper. -ला A woman with a white complexion. -ली A white cow; (धवला also). -Comp. -उत्पलम् the white water-lily (said to open at moonrise). -गिरिः N. of the highest peak of the Himālaya mountain. -गृहम् a house whitened with chunam, a palace. -पक्षः 1 a goose; धवलपक्षविहंगमकूजितैः Śi. 6. 45. -2 the bright half of a lunar month. -मृत्तिका chalk.

धवलित *a.* Whitened, made white.

धवलिमन् *m.* 1 Whiteness, white colour; आधिगतधवलिम्नः शूलपाणेरभिख्याम् Śi. 4. 65. -2 Paleness; इयं भूतिर्नाङ्गे प्रियविरहजन्मा धवलिमा Subhāṣ; धवलिमा जातो मणीनां गणे Sūkti. 5. 81.

धवाणकः Wind.

धवित्रम् A fan made of the deer's skin.

धस् *a.* [धा-कसुन्] Holding; रेतोधस्, पुरोधस् &c. *-m.* 1 N. of Brahman. -2 Brihaspati.

धा 3 U. (दधाति, धत्ते, दधौ-दधे, अधात्-अधित, धास्यति-ते, धातुम्, हित; *-pass.* धीयते; *-caus.* धापयति-ते; *-desid.* धित्सति-ते) 1 To put, place, set, lay, put in, lay on or upon; विज्ञातदोषेषु दधाति दण्डम् Mb.; निःशङ्कं धीयते (v. l. for दीयते) लोकैः पश्य भस्मचये पदम् H. 2. 132. -2 To fix upon, direct (the mind or thoughts &c.) towards (with dat. or loc.); धत्ते चक्षुर्मुकुलिनि रणत्कोकिले बालचूते Māl. 3. 12; दधुः कुमारानुगमे मनांसि Bk. 3. 11; 2. 7; Ms. 12. 23. -3 To bestow anything upon one, grant, give, confer, present (with dat., gen., or loc.); धुर्यां लक्ष्मीमथ मयि भृशं धेहि देव प्रसीद Māl. 1. 3; यद्यस्य सोऽदधात्सर्गे तत्तस्य स्वयमाविशत् Ms. 1. 29. -4 To hold, contain; तानपि दधासि मातः Bv. 1. 68; Ś. 4. 4. -5 To seize, take hold of (as in the hand); धनुररिभिरसह्यं मुष्टिपीडं दधानि Bk. 1. 26; 4. 26. -6 To wear, put on, bear; गुरूणि वासांसि विहाय तूर्णं तनूनि......धत्ते जनः काममदालसाङ्गः Rs. 6. 13, 16; धत्ते भरं कुसुमपत्रफलावलीनाम् Bv. 1. 94; दधतो मङ्गलक्षौमे R. 12. 8; 9. 40; Bk. 17. 54. -7 To assume, take, have, show, exhibit, possess; (usually Ātm.); काचः काञ्चनसंसर्गाद्धत्ते मारकतीं द्युतिम् H. Pr. 35; शिरसि मसीपटलं दधाति दीपः Bv. 1. 74; R. 2. 7; Amaru. 27. 70; Me. 38; Bh. 3. 46; R. 3. 1; Bk. 2. 1; 4. 16, 18; Śi. 9. 3; 10. 86; Ki. 5. 5. -8 To hold up, sustain, bear up; गामधास्यत्कथं नागो मृणालमृदुभिः फणैः Ku. 6. 68. -9 To support, maintain संपद्विनिमयेनोभौ दधतुर्भुवनद्वयम् R. 1. 26. -10 To cause, create, produce, generate, make; मुग्धा कुड्मलितानेनन दधती वायुं स्थिता तत्र सा Amaru. 72. -11 To suffer, undergo, incur; दधती रतेन भृशमुत्सुकताम् Śi. 9. 2, 32, 66. -12 To perform, do. -13 Ved. To bring, convey. -14 To appoint, fix. [The meanings of this root, like those of दा, are variously modified according to the word with which it is connected; *e. g.* मनः, मतिम्, धियम्, &c. धा to fix the mind or thoughts upon, resolve upon; पदं धा to set foot on, to enter; कर्णे करं धा to place the hand on the ear &c.] -With अपि (the अ being sometimes dropped). 1 (*a*) to close, shut; ध्वनति मधुपसमूहे श्रवणमपिदधाति Gīt. 5; so कर्णौ-नयने-पिदधाति (*b*) to cover, hide, conceal; प्रायो मूर्खः परिभवविधौ नाभिमानं पिधत्ते Ś. Til. 17 (v.l.); प्रभावपिहिता V. 4. 2; Śi. 9. 76; Bk. 7. 69. -2 to hinder, obstruct, bar; भुजंगपिहितद्वारं पातालमधितिष्ठति R. 1. 80. (The following verse illustrates the use of धा with some prepositions:—अधित कापि मुखे सलिलं सखी प्यधित कापि सरोजदलैः स्तनौ । व्यधित कापि हृदि व्यजनानिलं न्यधित कापि हिमं सुतनोस्तनौ N. 4. 111; or, better still, the following verse of Jagannatha:— निधानं धर्माणां किमपि च विधानं नवमुदां प्रधानं तीर्थानाममलपरिधानं त्रिजगतः । समाधानं बुद्धेरथ खलु तिरोधानमधियां श्रियामाधानं नः परिहरतु तापं तव वपुः ॥ G. L. 18).

धाकः [धा-उणा० क तस्य नेत्वम्] 1 An ox. -2 A receptacle, reservoir. -3 Food, boiled rice. -4 A post, pillar, column. -5 Brahman. -6 A supporter.

धातुः [धा-आधारे तुन्] 1 A constituent or essential part, an ingredient. -2 An element, primary or elementary substance, *i.e.* पृथिवी, अप्, तेजस्, वायु and आकाश; Bhāg. 7. 15. 60. -3 A secretion, primary fluid or juice, essential ingredients of the body (which are considered to be 7 :— रसासृङ्मांसमेदोऽस्थिमज्जाशुक्राणि धातवः, or sometimes ten if केश, त्वच् and स्नायु be added); Mb. 3. 213. 10. -4 A humour or affection of the body, (*i.e.* वात, पित्त and कफ); यस्यात्मबुद्धिः कुणपे त्रिधातुके Bhāg. 10. 84. 13. -5 A mineral, metal, metallic ore; न्यस्ताक्षरा धातुरसेन यत्र Ku. 1. 7; त्वामालिख्य प्रणयकुपितां धातुरागैः शिलायाम् Me. 107; R. 4. 71; Ku. 6. 51. -6 A verbal root; भूवादयो धातवः P. I. 3. 1; पश्चादध्ययनार्थस्य धातोरधिरिवाभवत् R. 15. 9. -7 The soul. -8 The Supreme Spirit; धातुप्रसादान्महिमानमात्मनः Kaṭha. -9 An organ of sense. -10 Any one of the properties of the five elements, *i. e.* रूप, रस, गन्ध, स्पर्श and शब्द; तत्र तत्र हि दृश्यन्ते धातवः पाञ्चभौतिकाः । तेषां मनुष्यास्तर्केण प्रमाणानि प्रचक्षते ॥ Mb. 6. 5. 11. -11 A bone. -12 A part, portion. -13 A fluid mineral of a red colour. -14 Ved. A supporter. -15 Anything to be drunk, as milk &c. *-f.* A milch cow. -Comp. -उपलः chalk. -काशीशम्, -कासीसम् red sulphate of iron. -कुशल *a.* skilful in working in metals, metallurgist. -क्रिया metallurgy, mineralogy -क्षयः waste of the bodily humours, a wasting disease, a kind of consumption. -गर्भः, -स्तपः a receptacle for ashes, Dagoba; Buddh. °कुम्भः a relic urn. -ग्राहिन् *m.* calamine. -घ्नम्, -नाशनम् sour gruel (prepared from the fermentation of rice-water). -चूर्णम् mineral powder. -जम् bitumen -द्रावकः borax. -पः the alimentary juice, the chief of the seven essential ingredients of the body. -पाठः a list of roots arranged according to Pāṇini's grammatical system (the most important of these lists called धातुपाठ being supposed to be the work of Pāṇini himself, as supplementary to his Sūtras). -पुष्टिः *f.* nutrition of the bodily humours. -प्रसक्त *a.* devoted to alchemy; -भृत् *m.* a mountain. -मलम् 1 impure excretion of the essential fluids of the body;